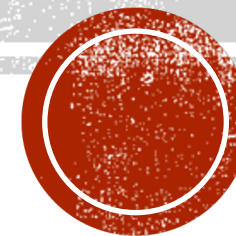

„PEVNOŠŤ PRZEMYŠĽ POČAS OBLIEHANIA“ ČASŤ I

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

Projekt č. INT/EK/KAR/1/II/B/0154
„Cestovanie medzi históriou a súčasnosťou“
je spolufinancovaný z Európskeho fondu regionálneho
rozvoja v rámci Programu cezhraničnej spolupráce
Interreg V-A Poľsko – Slovensko 2014 – 2020

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

OBSAH ČASŤ I :

- 1. VÝSTAVBA A PLÁNVÝSTAVBY - PEVNOSŤ PRZEMYŚL***
- 2. V PREDVEČER OBKĽÚČENIA***
- 3. PRVÉ OBKĽÚČENIE***
- 4. DRUHÉ OBKĽÚČENIE***
- 5. NÁVŠTEVA CÁRA MIKULÁŠA II***
- 6. TRETIE OBKĽÚČENIE***

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

OBSAH ČASŤ II :

- 1. PEVNOSŤ PRZEMYSŁ PO OPERÁCII GORLICE***
- 2. ZNOVU DOBYTIE PEVNOSTI PRZEMYSŁ***

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

VÝSTAVBA

Jeho stavba sa začala v rokoch krymskej vojny (1853 - 1856), keď sa vzťahy medzi Ruskom a Rakúskom výrazne zhoršili a bola nevyhnutná nová vojna.

Hlavným cieľom pevnosti bolo brániť Priemyselskú bránu na križovatke Sandomierskej kotliny a Karpát, ktorá po stáročia viedla obchodnú cestu z Poľska a Rusínska do Maďarska. Jeho význam ešte vzrástol, keď sa na konci 19. storočia stal Przemysl dôležitým železničným a cestným uzlom na trase z Viedne do Lvova.

Stavba vonkajšieho prstenca sa začala v roku 1881, keď vzniklo najstaršie dielo tohto prstenca Fort VIII Ľetownia. Posledné modernizácie pevností sa uskutočnili začiatkom 20. storočia.

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

PLÁN VÝSTAVBY - PEVNOST PRZEMYŚL

- TWIERDZA PRZEMYŚL**
- Miejscowości
 - Forty główne pierścienia zewnętrznego
 - Forty pomocnicze pierścienia zewnętrznego
 - Forty główne pierścienia wewnętrznego
 - Forty pomocnicze pierścienia wewnętrznego
 - Numery fortów
 - 'Pralkowce' Nazwy fortów głównych
 - Drogi
 - Numery dróg
 - Koleje

Interreg
Poľsko-Slovensko

Európsky fond regionálneho rozvoja

VÝSTAVBA

*Bolo postavených **17 hlavných pevností**, veľa pomocných pevností a delové domy. Obvod vonkajšieho kruhu mal **45 km**. Okrem toho sa pre potreby armády rozšírili celé kasárne a logistické zariadenia, čo spôsobilo rýchly rozvoj mesta. Tesne pred vypuknutím bojov bolo postavených 27 000 nepriamych diel, 24 prístreškov, 50 km krytých zákopov a peších liniek a 200 nových delostreleckých stanovísk, ktoré zamestnávali 27 000 zamestnancov. Postavilo sa celkom 1 000 km plotu a vytvorili sa nové mýnové polia.*

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

PEVNOST' V ROKU 1915

V PREDVEČER OBKL'ÚČENIA

- ***Posádkou pevnosti Przemysl boli:***
 - ***23. honvedská pešia divízia (veliteľ Árpád Tamásy),***
 - ***93 Landsturm Infantry Brigade, 97 Landsturm Infantry Brigade,***
 - ***108 Landsturm Infantry Brigade,***
 - ***111 Landsturm Infantry Brigade,***
 - ***3. Rakúsko-Uhorský delostrelecký pluk.***

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

- **Súčasťou týchto pevností bola skupina 14 práporov Landsturm zabezpečujúcich železničné trate, 3., 4., 6., 16. pochodové pluky Honvedu a 35. pochodový pluk Landwehr.**
- **Pevnosť bola rozdelená do 8 obranných oddielov - 2 vnútorný a 6 vonkajší.**

PRVÉ OBKLÚČENIE

17.09.1914 – 10.10.1914

Po prehratí bitky o **L'vov (6. septembra 1914) a bitky pri **Rawa Rusku** (11. septembra) nariadilo najvyššie rakúske velenie útočisko 12. septembra 2., 3. a 4. armády za hranicou San cez Przemysl. Pevnosť mala odraziť ruský útok a zabezpečiť ústup rakúskej armády. Ruská armáda po zamietnutí žiadosti o kapituláciu pevnosti zaútočila.**

Obliehanie sa začalo 17. septembra 1914. Zúčastnilo sa na ňom 91 800 ruských vojakov, ktorých velilo 133 príslušníkov línie. Útok velil generál Szczerbaczow.

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

3. OKTÓBRA...

3. októbra bola napadnutá východná časť pevnosti, t. J. Pevnosti XIV "Hurko", XV "Borek", IV "Optyń", I / 2 "Byków", I / 3 "Pleszowice", I / 4 "Maruszka Las", I / 5 " Popowice ", I / 6,, "Dziewięczyce ". Žiadna pevnosť nebola získaná, s výnimkou I / 1 "Łysiczka", do ktorého sa Rusom podarilo vstúpiť, ale rýchlo ju obkľúčili a porazili obrancovia pevnosti.

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

8. OKTÓBRA ...

8. októbra sa uskutočnil druhý útok zo severu na Xa „Pruchnicka Droga“, XIa „Cegielnia“, XI „Duńkowiczka“ a XII „Żurawica“. Rusom sa nepodarilo dosiahnuť ostnatú líniu, utrpeli tiež obrovské straty.

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

Prvé obliehanie sa skončilo 10. októbra 1914 porážkou ruskej armády. Straty z ruskej strany sa odhadovali na približne 10 000 usmrtených, zranených a nezvestných. Straty posádky pevnosti boli približne 313 usmrtených, 1282 zranených, 290 nezvestných

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

FOTOGALÉRIA

OPEVNENIE XV BOREK

OPEVNENIE XI DUŃKOWICZKI

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

Przemysł. Totalansicht eines zerstörten Werkes. — Przemysł. Ogólny widok zburzonego fortu.

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

DRUHÉ OBKL'ÚČENIE

- ***Druhé obliehanie sa začalo 5. novembra 1914. Tentoraz ruská armáda obkl'účila pevnosť, zatiaľ čo prerušila prístup k zásobám. Krutá zima prispela k rýchlemu vyčerpaniu rezerv pevnosti. Postupne klesajúce kŕmne dávky donútili obrancov zabíjať takmer 10 000 koňov. Postupom času stále viac a viac vojakov ochorelo.***
- ***Začali sa zaznamenávať čoraz častejšie dezercie. Od začiatku decembra 1914 tvrdé bitky naďalej kontrolovali tzv. na severnej strane pohoria **Batycze**.***

- ***Vo februári 1915 sa uskutočnil pokus o zorganizovanie výpadu na južnej časti pevnosti smerom na Bircze, aby sa spojil s poľnou armádou a zachránil Przemyśl.***

Narodove Archiwum Cyfrowe, sygn. 94-56-1

Interreg
Poľsko-Slovensko

Európsky fond regionálneho rozvoja

V dňoch 17. - 19. marca sa uskutočnil neúspešný pokus o prienik cez nepriateľský kruh vo východnej časti a strata sa odhadovala na 5 500 usmrtených, zranených a nezvestných. V reakcii na to ruské jednotky zo všetkých strán zaútočili, ale pevnosť sa stále bránila. V dôsledku stále horšej situácie obrancov dal velenie pevnosti po porade s veliteľom Najvyššej armády 20. marca 1915 rozkaz zničiť pevnosť a kapituláciu.

Od 18. marca boli všetky zásoby potravín a materiál zničené. 22. marca boli na rieke San vyhodené zbrane, pevnosti a mosty. 23. marca 1915 o šiestej hodine bol ruskému armádnemu personálu podaný dohovor o kapitulácii pevnosti. **Do mesta čoskoro vstúpili ruské jednotky.**

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

FOTOGALÉRIA

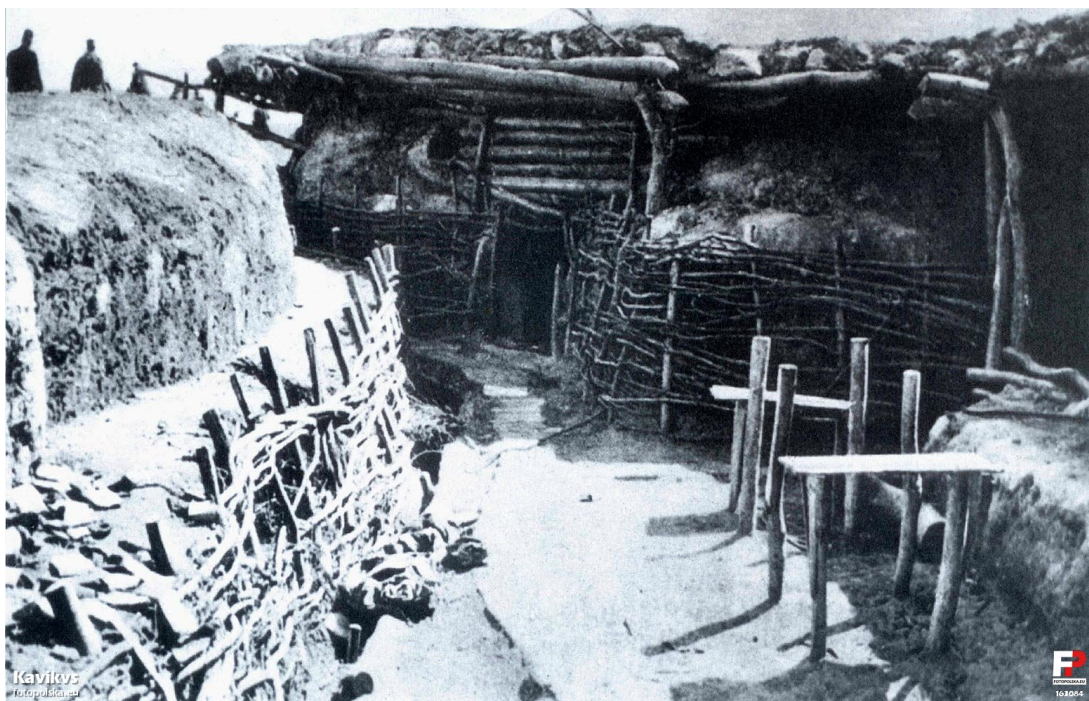

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

PRZEMYŚL. Gesprengtes Munitions-Lager.
Zburzony magazyn amunicji.

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

NÁVŠTEVA CÁRA MIKULÁŠA II

***Dobytie pevnosti Przemysl
bolo najväčším ruským
víťazstvom počas Veľkej
vojny.***

***2. apríla 1915 cár osobne
prišiel do Przemyslu, aby
navštívil zajatú pevnosť a
oceníl vojakov. Každý vojak
dostal ako odmenu 5 rubľov
a dôstojníci dostali vysoké
vyznamenania.***

FOTODOKUMENTÁCIA

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

TRETIE OBKLÚČENIE

- **2. mája 1915**, po bitke pri Gorliciach, kde bola ruská fronta prerušená, začala ofenzíva kombinovanej rakúsko-uhorskej a nemeckej armády na východ. Ustupujúci **Rusi začali stavať opevnenie okolo Przemyślu, aby odrazili útok. Používali tiež menej poškodené pevnosti.**

- **18. mája 1915** bol Przemysl obklopený a **31. mája** sa začal rozhodujúci útok zameraný na severozápadnú časť obrany. Po ostrelovaní mínometov sa k útoku pripojili bavorské pluky, pruský pluk a rakúske jednotky. Zároveň bol ruský protiútok odrazený. 22. Bavorský peší pluk zajal pevnosť X (Orzechowce) a pevnosť XI (Duńkowików) a večer toho istého dňa prápor strelcov obsadil pevnosť XII (Werner). Pevnosti Xb (Zagrodnia) a IXa (Krzyż) sa vzdali. Ťažké boje prebiehali aj o pevnosť VII. Pralkowce a VI. Helich.

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

- **PRVÝ**, ktorý vstúpil do mesta **3. júna 1915 o 3:30** od Zásanie z Bavorska, potom zo západu vstúpil do rakúsko-uhorskej 4. jazdeckej divízie. Ruské jednotky ustúpili a vyhodili mosty na rieke San a opustili mesto.
- **6. júna 1915** prišiel veliteľ rakúsko-uhorskej armády poľný maršál arcivojvoda **Frederick** do zajatého **Przemyśla**.

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

FOTODOKUMENTÁCIA

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

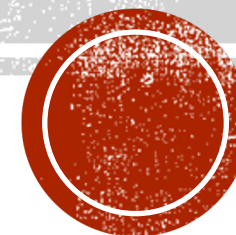

PEVNOST DNES

„PEVNOSŤ PRZEMIŃSL POČAS OBLIEHANIA“ ČASŤ II

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

PEVNOSŤ PRZEMYSŁ PO OPERÁCIÍ GORLICE

*V priebehu apríla bola vytvorená nová nemecká 11. armáda a nepozorovane presunutá medzi 4. a 3. armádu oproti **Gorliciam** v sile ôsmych divízií a VI. košický zbor s dvoma divíziami, spolu v sile 100 000 mužov a 600 diel a pripravovala sa na prielom v úseku asi 30 km.*

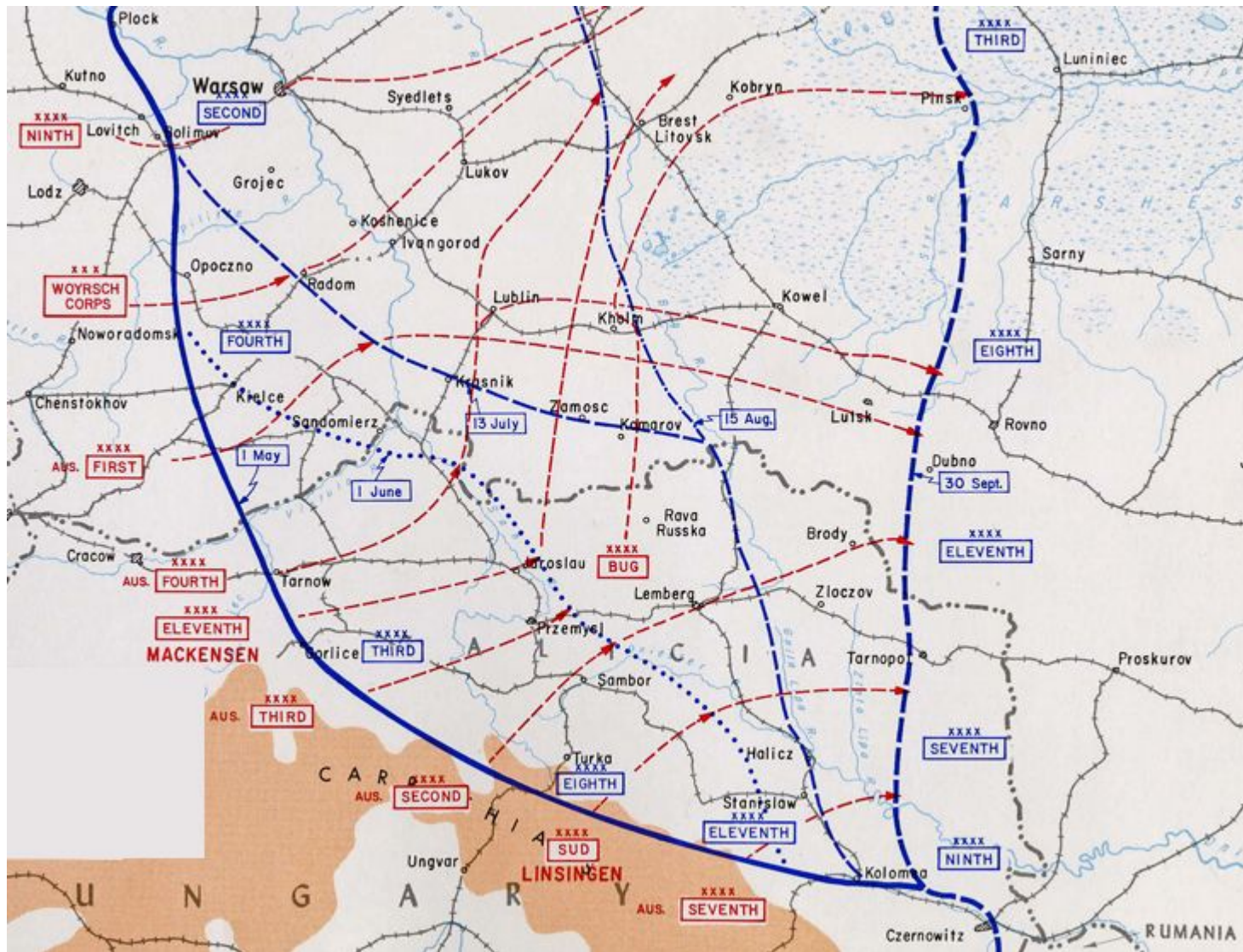

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

- **2. mája po ohromnej delostreleckej príprave sa dala zostava do pohybu a postúpila hlboko do nepriateľského územia, napadla prisúvané posily z boku, obišla guľometné hniezda a obkľúčila dezorientované ruské sily.**
- **3. mája postúpili slovenskí vojaci miestami až o 20 km. K útoku sa pridala na severe aj 4. a z juhu 3. armáda.**

***Gorlický prielom a
letná ofenzíva - 1. máj
až 30. september 1915***

Interreg
Poľsko-Slovensko

Európsky fond regionálneho rozvoja

- **8. mája bola *ruská armáda* vo všeobecnom ústupe k rieke San zanechávajúc za sebou opustené vozy, delá a zdochliny koní. Prvé jednotky prekročili San pri meste Jaroslaw. Aj náš V. zbor sa vyznamenal na dobití predmostia.**
- ***11. mája začal všeobecný ústup Rusov z Poľska***

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

- ***23. mája vypovedalo Rakúsko - Uhorsko vojnu Taliansku. Ani to však nezastavilo túto mohutnú rak.-uhor. ofenzívu. V máji stratila ruská armáda viac než 400 000 mŕtvych, zranených a zajatých vojakov.***
- ***Teraz sa stala pevnosť Przemyśl útočiskom pre rozprášené ruské vojská. Obliehanie pevnosti začalo 16. mája.***

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

ZNOVU DOBYTIE PEVNOSTI PRZEMYŚL

- **Počiatočné útoky ruské jednotky odrazili. 24. mája dorazila nem. 11. armáda, obišla pevnosť a rozostavila sa na severe, z juhu sa postavila 3. armáda. K pevnosti bolo dopravené ťažké obliehacie delostrelectvo a po systematickom ostreľovaní v noci z 30. na 31. vnikla rak.-uhor. pechota do prvých predsunutých obranných postavení nepriateľa.**
- **Przemyśl bol znovu dobitý už po štyroch dňoch bojov. 3. armáda bola rozpustená do zostáv 2. a 4. armády.**

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

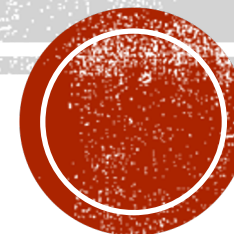

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

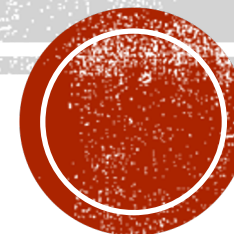
DISKUSIA

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

ĎAKUJEM ZA POZORNOSŤ !

Interreg
Poľsko-Slovensko
Európsky fond regionálneho rozvoja

